

Nr 403.

Av herrar **Persson** i Svensköp och **Johnsson** i Kastanjegården, i
*anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 73, med förslag
till familjebidragsförordning.*

Enligt det förslag till familjebidragsförordning, som förelagts årets riksdag i Kungl. Maj:ts proposition nr 73, skall familjepening utgå till bidragsberättigade värnpliktiga efter en dyrortsgraderad tariff. Denna anordning, som härigenom föreslås skola vidmakthållas även för framtiden, har alltsedan sin tillkomst vid genomförandet av 1940 års krigsfamiljebidragsförordning varit föremål för kritiskt bedömande från skilda håll.

Sociala försvarsberedskapskommittén, vars utredningsarbete föregick utarbetandet av förenämnda förordning, anför i sitt den 3 september 1939 avgivna betänkande, att särskilt med tanke på den under senare år pågående utjämningen av livsmedelskostnaderna mellan land och stad har det varit under övervägande att för hela landet enhetligt fixera de högsta belopp, varmed familjepening skulle utgå. Likaledes anföres, att differenserna i levnadskostnaderna mellan stad och land avspeglade en differens i levnadsstandarden, vilken social lagstiftning ej borde i sin mån medverka till att konservera.

Vid utskottsbehandlingen 1942 av förslag till ny krigsfamiljebidragsförordning anförde andra lagutskottet i sitt utlåtande nr 45 bl. a., att de skäl som tala för en dyrortsgradering av folkpensionerna göra sig icke med samma styrka gällande i fråga om familjepeningen, med hänsyn till att särskild ersättning i form av bostadsbidrag utgår för de verkliga bostadskostnaderna. Härtill kan tilläggas, att jämväl kostnaderna för uppvärmning av bostad ersättas i särskild ordning enligt § 10 i förordningen, varför enligt vår mening ännu mindre skäl tala för en dyrortsgradering av familjepeningen.

Frågan om fortsatt dyrortsgruppering var hösten 1945 föremål för riksdagens behandling. Genom dyrortskommitténs verkställda levnadskostnadsundersökningar i april 1944 hade konstaterats, att dyrhetsskillnaden var mindre än motsvarande skillnad enligt 1941 års prisgeografiska undersökning och utan tvivel betydligt mindre än den levnadskostnadsskillnad, som förelåg vid 1934 års dyrortsgruppering. Utvecklingen har tydligen gått i riktning att utjämna de mindre olikheter, som funnits i fråga om levnadskostnaderna de olika grupperna emellan. Riksdagen ansåg, att beträffande såväl löne- som skattegruppering borde konsekvenserna tagas av den minskning i spännvidden mellan högsta och lägsta dyrort, som faktiskt hade inträtt. Sammansatta lag- och bevillningsutskottet, vars betänkande vann riksdagens bifall, anför i fråga om lönegrupperingen, att utskottet anser det påkallat, att tjänstemännen redan från och

med nästa budgetår erhålla kompensation för den inträdda sammanpressningen av kostnadsskillnaden. Detta skulle ske vid utformningen av de provisoriska lönetilläggen. Samma skäl, som ansetts motivera en minskning av spännvidden i löneskalan, kunde enligt utskottets mening tala för att spännvidden mellan skatteavdragen i dyrare och billigare ort jämväl minskades, och utskottet underströk angelägenheten av att den konstaterade sammanpressningen av levnadskostnadsskillnaden, så snart ske kunde, kom till uttryck i spännvidden mellan ortsavdragen. Denna utskottets och riksdagens mening har icke fått göra sig gällande vid utarbetande av det förslag till ny familjebidragsförordning, som nu framlagts, utan hittills gällande differentiering beträffande familjepeningen har bibehållits.

Departementschefen anförde i proposition nr 93/1940 såsom motivering för en anordning med dyrortsgradering av familjepeningen, att en gruppering härvidlag var av mycket stor betydelse ur statsfinansiell synpunkt. Vi ifrågasätta, huruvida dessa synpunkter i nuvarande läge skola äga samma giltighet vid fastställande av grunder för socialpolitiska åtgärder. I årets proposition framför departementschefen den meningen, att frågan om frångående av dyrortsgraderingen, när det gäller familjepeningen, ej bör upptagas till övervägande, förrän beslut fattats om slopande av dyrortsgraderingen beträffande folkpensioneringen. Vi kunna icke finna, att ett eventuellt bibehållande av dyrortsgraderingen i det senare fallet skulle nödvändiggöra dess fortsättande också i fråga om familjepeningen. Familjepeningens dyrortsgradering är visserligen knuten till det grupperingssystem som nu gäller för tilläggs-pensionerna, men detta system bygger på de totala levnadskostnaderna och ger sålunda ett felaktigt uttryck för såväl styrkan som riktningen av de kostnadsolikheter, varom det är fråga vid prövning av familjebidragsbehovet.

I likhet med socialstyrelsen anse vi, att det med skäl kan ifrågasättas, om dyrortsgrupperingen av familjepeningen är befogad. Den rätta tidpunkten för grupperingens avskaffande synes oss vara inne, då den hittills gällande förordningen skall ersättas av en ny.

Vi tillåta oss därför hemställa,

att riksdagen måtte vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 73 besluta, att den hittills gällande dyrortsgrupperingen av familjepeningen måtte avskaffas och enhetlig familjepening fastställas till de belopp, som föreslås för ortsgrupp II, samt

att vederbörande utskott måtte utarbeta det förslag till förenkling av lagtexten i §§ 6 och 28 av familjebidragsförordningen som ett bifall till motionens yrkande skulle föranleda.

Stockholm den 26 februari 1946.

Nils Persson
i Svensköpp.

Per A. Johnsson
i Kastanjegården.